

Received: 15 มิถุนายน 2569

Revised: 7 กรกฎาคม 2569

Accepted: 19 กรกฎาคม 2569

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
โรงเรียนวัดบ้านซุง(อิสระวิทยา)

The Relationship Between Administrative Power and Teachers' Morale at Wat
Banchung (Isara Wittaya) School

ภาคภูมิ ทองลาด

Pakphum Thonglard

โรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา)

Wat Banchung (Isara Wittaya) School

E-mail: kokib.182537@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการการใช้อำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญและขวัญ
กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญ
และกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง(อิสระวิทยา)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนวัดบ้านซุง(อิสระวิทยา) ในปีการศึกษา
2568 จำนวนทั้งสิ้น 6 คน สถิติที่ใช้การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นผู้หญิง มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์การทำงาน
ไม่เกิน 5 ปี ระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารในการปฏิบัติงาน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนใน
รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
ในรายด้านอยู่ระดับมากทุกด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจใน
การปฏิบัติงานของครู ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมาก โดยมีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, อำนาจ, ขวัญและกำลังใจ

Abstract

The purpose of this research was to study the exercise of administrative power
that affected teachers' morale and motivation in their work, and to examine the
relationship between administrators' use of power and teachers' morale and motivation

at Wat Banchung (Isara Wittaya) School. The population of this study consisted of six teachers in the academic year 2025. The statistics employed included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. The majority of respondents were female, aged over 30 years, with less than five years of work experience. The level of administrators' use of power in work performance was found to be high overall, and high in all dimensions. Teachers' morale and motivation in work performance were also found to be high overall, and high in all dimensions. The relationship between administrators' use of power and teachers' morale and motivation in work performance was found to be strongly positive, with statistical significance at the .01 level.

Keyword : Relationship, power, morale and encouragement

บทนำ

จากพุทธศักราช 2542 ประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาครั้งใหญ่หรือที่เรียกกันว่า “ปฏิรูปการศึกษา” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพทัดเทียมกับอารยประเทศ มุ่งเน้นในเรื่องของการปรับโครงสร้างทางการบริหาร การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพครู กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้สนใจทั่วไป นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในเรื่องการจัดการศึกษา และที่สำคัญได้พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ซึ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจลงไปสู่หน่วยงานต่างๆ รวมถึงสถานศึกษาด้วย โดยเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการคิดตัดสินใจเพื่อทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเกิดความคล่องตัว มีอิสระ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการศึกษา สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญหน่วยงานหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ ผลของการจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวมาน้อยเพียงใด นั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของ โรงเรียนมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้บรรลุเป้าหมายได้ เพราะผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจ (กษิณณ ชินวงศ์.2550 : 2) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาคือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ สูงสุดในสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบาย แนวทางการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะทางการบริหาร และการจูงใจในการปฏิบัติงาน ต้องมีภาวะ ผู้นำที่พร้อมเปลี่ยนแปลงจากสิ่งเก่าเพื่อแสวงหาสิ่งใหม่ พร้อมรับฟังและพร้อมที่จะร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่สังคมคาดหวัง ซึ่งการบริหารสถานศึกษา

ในยุคปัจจุบันจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการไปต่าง ๆ พอสมควร เพื่อให้องค์การสามารถทำหน้าที่ได้ดี ยิ่งขึ้น
ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เจริญชัย บรรณธรรมย์. 2550 : 2)

การบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ
หลายประการที่จะช่วยให้การบริหารงานในสถานศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายและประสบผลสำเร็จสูงสุด
โดยการใช้ทฤษฎีการบริหารมาประยุกต์ใช้หรือกระบวนการบริหารซึ่งการบริหารที่ดีจะต้องอาศัยทักษะ
และกระบวนการการบริหารงานเป็นหลักตลอดจนการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหาร
สถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการงานในด้านต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมี
ประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างสูงสุดจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด
ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง
บริหารงานให้ผลงานที่จะได้ออกมานั้นเป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ (ดวงพร ว่องสุนทร.
2556:7)และมีคุณภาพทัดเทียมกับอารยประเทศนั้น สิ่งที่มี อิทธิพลสำคัญต่อองค์การอย่างหนึ่งคือ
ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจในการคิด ตัดสินใจใน การบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างอิสระ
ซึ่งในการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาบางครั้งอาจ ก่อให้เกิดความหลงใหลในรสชาติของอำนาจ ใช้
อำนาจพร่ำเพรื่อจนบางครั้งลืมนึกถึงความถูกต้อง และความเป็นธรรม เพราะอำนาจเป็นเสมือนดาบ
สองคม หากใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมก็จะช่วยให้ ทำงานสำเร็จได้โดยง่าย แต่ในทางกลับกันหากใช้อำนาจ
ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือขาดความเป็นธรรมแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้ก็คือความล้มเหลวของการบริหาร การที่
จะบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารจำเป็นต้องหารูปแบบและ
วิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย การใช้ อำนาจถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการใช้อำนาจมีส่วนทำให้การ
บริหารจัดการเกิดความคล่องตัวยิ่งถ้า องค์การที่มีคนจำนวนมาก ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีอำนาจเพื่อ
ควบคุมให้ผู้อื่นเชื่อฟัง และปฏิบัติ เพราะผู้บริหารเพียงคนเดียวไม่สามารถจะทำงานทั้งหมดของ องค์การ
สำเร็จได้ แต่จะต้องบริหารงานเพื่อให้คนอื่น ๆ ทำงานเพื่อองค์การผู้บริหารที่ฉลาดจำเป็นต้องมองหา
แหล่งอำนาจที่จะนำมาสนับสนุนอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ เพื่อให้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน เป็นแรงกระตุ้น
จูงใจให้ผู้ร่วมงานได้ทำงานอย่างเต็ม ความสามารถ เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเป็น
การสร้างขวัญกำลังใจในการ ปฏิบัติงานอันก่อให้เกิดบรรยากาศองค์การที่ดี เกิดความร่วมมือร่วมใจใน
การปฏิบัติงาน ไททวิน และสตริงเกอร์ (Litwin & Stringer. 2002 :65 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม.2558
: 23-25)

ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำในทุก ๆ สถานการณ์ ภาวะผู้นำในที่นี้หมายถึง พฤติกรรมหรือ
กระบวนการที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพลโน้มน้าวบุคคลอื่น หรือกลุ่มการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตาม เป้าหมาย
มีความเชี่ยวชาญในการวางแผน การจัดการองค์การ การจัดสรรงบประมาณ การติดตาม ควบคุม
ตลอดจนต้องรู้จักใช้อำนาจแก่บุคคลอื่น ๆ ในหลาย ๆ วิธี เช่นการให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ความรับผิดชอบ
ให้อำนาจหน้าที่และความไว้วางใจในการตัดสินใจและดำเนินการได้อย่างมีอิสระ (การดี อนันต์นาวิ.
2551: 82) ผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่ท้าทายความสามารถของบุคคลในวงการศึกษา เพราะย่อมจะหมายถึง

การได้มาซึ่งอำนาจในตำแหน่งที่ได้รับไปผลักดันให้เกิดการพัฒนา หรือ ล้มเหลวอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า อำนาจที่ผู้บริหารมีอยู่ในตำแหน่งนั้นนำไปใช้ให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ และเป็นประโยชน์กับหน่วยงานการศึกษาหรือไม่

การใช้อำนาจของผู้บริหารในสถานศึกษาเอกชน และสถานศึกษาของรัฐบาล จะมีผลการใช้ อำนาจแต่ละด้านมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทของ แต่ละโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะก่อนเข้าสู่ ตำแหน่งจะต้องมีการสอบคัดเลือก ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหาร เพื่อบริหารสถานศึกษาให้มี คุณภาพ จึงทำให้ผู้บริหารมีการตื่นตัวและพัฒนาตนเอง มีการนำเทคนิคการบริหาร ตลอดจนกลยุทธ์ ต่างๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ (กษิณภณ ชินวงศ์. 2550 :125) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและมีความ รับผิดชอบสูงสุดในการปรับโครงสร้างระบบการบริหาร การบริหารวิชาการ การบริหารบุคคลการบริหาร งบประมาณ และการบริหารทั่วไป ภารกิจของ ผู้บริหารมีมากมายในการที่จะช่วยผลักดันให้องค์การเกิด การพัฒนา จึงทำให้ผู้บริหารต้องใช้อำนาจ อย่างเต็มความสามารถ ในการควบคุมและสั่งการ (กนกวรรณ อ่อนศรี. 2554 : 110-125) นอกจากนี้ การให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ การใช้อำนาจการให้รางวัลโดยการยกย่อง ชมเชยผู้ใต้บังคับบัญชาต่อ สาธารณชน การพิจารณาความดีความชอบด้วยหลักคุณธรรม เป็นการบำรุง ขวัญและกำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นความสำคัญของการบริหารงานและปัญหาของการบริหารงาน มีนัยต่อการ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องใช้อำนาจเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน ดังนั้นการใช้อำนาจในการ ตัดสินใจให้ รางวัล หรือลงโทษต้องคำนึงถึงขวัญกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความ สนใจเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัด บ้านซุง(อิสระวิทยา) ว่ามีการใช้อำนาจอยู่ในระดับใด บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในด้านใดบ้าง และการใช้อำนาจมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูไปในทิศทางใด ทั้งนี้เพื่อ เป็นแนวทางในการใช้อำนาจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุ ตาม วัตถุประสงค์ และสร้างเสริมขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ พึงพอใจ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงาน เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดหมายของ การปฏิรูป การศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา)
2. เพื่อศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา)
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา)

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์ ตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ อำนาจการให้รางวัล อำนาจการบังคับบัญชา อำนาจตามกฎหมาย อำนาจอ้างอิง อำนาจความเชี่ยวชาญ และตัวแปรตาม ได้แก่ ด้านความสำเร็จในงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบในงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ด้านความมั่นคงของงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมวางแผนการดำเนินงาน

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะโดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะขั้นตอน การดำเนินการวิจัย ประชากรและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถามนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นและได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการเก็บสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการจัดทำการรายงานผลการวิจัย จากการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและการจัดทำข้อเสนอแนะ การจัดพิมพ์รูปเล่มและการนำเสนอเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา) ปีการศึกษา 2568 จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. การสร้างเครื่องมือในการศึกษาโดยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา) ซึ่งเป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ (Check List) โดยมีคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรที่กำหนดไว้ คือ เพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง (อิสระวิทยา) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ

ปลายปิด ได้แก่ อำนาจการให้รางวัล อำนาจการบังคับบัญชา อำนาจตามกฎหมาย อำนาจอ้างอิง อำนาจความเชี่ยวชาญ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง (อิสระวิทยา) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ได้แก่ ด้านความสำเร็จในงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบในงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน และด้านความมั่นคงในงาน

โดยแต่ละข้อคำถามเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่องที่มีคำตอบให้เลือกแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาทัศนะของความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง(อิสระวิทยา) ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม. 2559: 98)

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง(อิสระวิทยา) ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า ตามแนวคิดของ เบสท์ ดังนี้ (Best.1977:147 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559:66)

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง(อิสระวิทยา)ประชากรจำนวน 6 คนซึ่งเป็นครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง (อิสระวิทยา) ส่วนมากมีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี

ระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง (อิสระวิทยา) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนในรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านและในรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อโดยที่มีระดับมากที่สุดคืออำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจอ้างอิง อำนาจตามกฎหมาย และต่ำสุดคืออำนาจการให้รางวัล

ระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนวัดบ้านซึ้ง (อิสระวิทยา) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในรายด้านอยู่ระดับมากทุกด้าน และในรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านความมั่นคงในงาน รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบในงาน ด้าน

ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ด้านความสำเร็จในงาน ด้านเงินเดือน และสวัสดิการ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง(อิสระวิทยา) ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมาก โดยมีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ความสัมพันธ์ในแต่ละด้านของการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกทุกค่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ อำนาจการให้รางวัล รองลงมา คือ อำนาจกฎหมายเท่ากับอำนาจความเชี่ยวชาญ อำนาจอ้างอิง และต่ำสุด คืออำนาจการผู้บังคับบัญชา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง(อิสระวิทยา) ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัย ซึ่งผลของการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง(อิสระวิทยา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ที่มีการกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจทำให้เกิดความคล่องตัวในสถานศึกษารวมถึงมีอิสระ จึงทำให้การบริหารสถานศึกษามีความตื่นตัวที่จะพัฒนาตนเองตลอดเวลา รู้จักกลยุทธ์ใหม่ๆมาใช้ในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับแมคเคลแลนด์ (McClellandใน 1961:36-62 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม 2559:49-52) ได้กล่าวว่า คนที่มีความถนัดและมีลักษณะ อื่น ๆ คล้ายกัน แต่อาจมีความสัมฤทธิ์ผลแตกต่างกันอย่างมากที่เป็นเช่นนั้นเป็นเพราะ คนหนึ่งมีความ ต้องการสัมฤทธิ์ผลมากกว่าอีกคนหนึ่ง คือความสัมฤทธิ์ผลเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดในการกำหนดวิถีชีวิตของเขา รวบรวมสติปัญญาและเวลาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางผลสัมฤทธิ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ ปัญญาวงศ์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 1-7 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนตามความเห็นของ ข้าราชการครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน พบว่าผู้บริหารใช้อำนาจ อ้างอิงมากที่สุด รองลงมาคืออำนาจเชี่ยวชาญ อำนาจการให้รางวัล อำนาจตามกฎหมาย และอำนาจ การบังคับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประสาร สุขสุคนธ์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 โดยรวมและรายด้าน

อยู่ใน ระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ รวมถึงงานวิจัยของยุพา จันทะบุตร (2551: บทคัดย่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 2 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 2 ด้านอำนาจการให้รางวัล อำนาจตามกฎหมาย อำนาจอ้างอิง และอำนาจเชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดบ้านซุง(อิสสระวิทยา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานรับรู้ว่าอาชีพที่ตนเองปฏิบัติเป็นอาชีพที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรี รับรู้ถึงความรัก ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความร่วมมือเกิดขึ้นภายในสถานศึกษามีความรู้สึกว้างขวางที่ทำนั้นมันคง รวมไปถึงยอมรับในผลสำเร็จของงาน มีความเจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow. 1970: 69 อ้างถึงใน ในตะวัน กำพอม 2559 : 117) คือ 1) คนทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้จะมียุ่ตลอดเวลาและไม่มีที่สิ้นสุด 2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม และ 3) ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้นตามความสำคัญ ในขณะที่ความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการที่สูงขึ้นขั้นต่อไปก็จะตามมา ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ มี 5 ลำดับขั้นจากความต้องการขั้นต่ำถึงความต้องการขั้นสูง ดังนี้ 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย 2) ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง 3) ความต้องการความรักและการยอมรับในสังคม 4) ความต้องการมีชื่อเสียงและได้รับการยกย่อง และ 5) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของธนธรณ์ จีปิน (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดสถานบริการสาธารณสุขเครือข่ายอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวที่ปฏิบัติงานในสถานบริการสาธารณสุขเครือข่ายอำเภอทุ่งช้าง มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือ และด้านความรับผิดชอบ 2) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวที่ปฏิบัติงานในสถานบริการ สาธารณสุขเครือข่ายอำเภอทุ่งช้าง มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลางและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิวัฒน์ ปรีชาโน พวกนิยม (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาขวัญกำลังใจและแนวทางการ พัฒนาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด นครราชสีมา พบว่า 1) ครูบรรพชิตและคฤหัสถ์มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 รายด้าน และระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รองลงมาได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับ

ผู้บังคับบัญชา และด้านการยอมรับนับถือ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านเงินเดือน และสวัสดิการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1 การเน้นอำนาจการให้รางวัลอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารควรพัฒนากลไกการให้รางวัลที่มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสม่ำเสมอ โดยกำหนดเกณฑ์เชิงประจักษ์ที่ชัดเจน เพื่อสร้างแรงจูงใจและความศรัทธาในผู้นำ ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

1.2 การบูรณาการอำนาจเชิงบวกกับการพัฒนาบุคลากร ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารใช้อำนาจเชี่ยวชาญและอำนาจอ้างอิงควบคู่กับการให้รางวัล เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่เน้นความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษาในระยะยาว

1.3 การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยั่งยืน ผู้บริหารควรใช้การบริหารเชิงอำนาจเป็นเครื่องมือในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง โดยเน้นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารกับครู การยอมรับในผลงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจและความผูกพันต่อองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การเปรียบเทียบรูปแบบอำนาจกับผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

ควรศึกษาความแตกต่างระหว่างอำนาจการให้รางวัล อำนาจเชี่ยวชาญ และอำนาจการบังคับบัญชา ว่ามีผลต่อขวัญและกำลังใจของครูในเชิงคุณภาพอย่างไร เช่น ความพึงพอใจในงาน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร และความรู้สึกมั่นคงในอาชีพ

2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างที่กว้างขึ้น ควรขยายการวิจัยไปยังโรงเรียนหลายแห่ง เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจของครูในบริบทที่หลากหลาย โดยใช้สถิติขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อหาปัจจัยทำนายที่ชัดเจน

2.3 การเชื่อมโยงกับทฤษฎีแรงจูงใจและการพัฒนาองค์การ

ควรศึกษาว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสัมพันธ์กับแรงจูงใจตามทฤษฎีต่าง ๆ เช่น Maslow, Herzberg หรือ McClelland อย่างไร และสามารถนำไปสู่การพัฒนาองค์การในเชิงนโยบายหรือแนวทางการบริหารที่ยั่งยืนได้หรือไม่

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ อ่อนศรี.(2554).ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอนโรงเรียนมัธยมในเขตจังหวัดสระแก้วสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
- กษิณณ ชินวงศ์.(2550).การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
- เจริญชัย บรรเลงรัมย์.(2550) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี)
- ดวงพร ว่องสุนทร.(2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ธรรณ จิปิน. (2550).ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดสถานบริการสาธารณสุขเครือข่ายอำเภอทุ่งช้างจังหวัดน่าน. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ในตะวัน กำหม.(2559).การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา.วิทยาลัยทองสุข.กรุงเทพฯ.

ในตะวัน กำหม.(2559).การวิจัยทางการศึกษา เล่ม 1.วิทยาลัยทองสุข.กรุงเทพฯ

ประสาร สุขสุคนธ์. (2553).การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

พระมหาวิวัฒน์ ปรีชาโน พวงนิยม. (2551).การศึกษาขวัญกำลังใจและแนวทางการพัฒนาขวัญ

กำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด

นครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาณี อนันต์นาวิ.(2551).หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา ชลบุรี

ยุพา จันทะบุตร.(2551).ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความ

พึงพอใจในงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 2

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ศิริรัตน์ ปัญญาวงศ์.(2552).ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความ

พึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

เขต 1-7 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา